

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINIAN NEWSPAPER
FOUNDED 1893
Published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined)
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНФЕРЕНЦІЯ У МРІЦІ

У теперішній міжнародній ситуації дві події зосереджують на собі увагу всього політичного світу — дві заплановані конференції: «найбільшої чwórки» і кремлівських достойників із Тіто. Обидві зустрічі неспівмірні своїм міжнародним значенням. Не зважаючи на те, ота згадана конференція в Београді, яка ніби має відбутися вже в найближчих днях, і зустріч голів урядів чотирьох великих держав, для якої нема ще устійливої ані дати, ані місця, мають багато спільного: світ розгублюється у здогадах, над чим, властиво, будуть там радити і до чого можуть оті наради довести.

Характеристично, що один із закордонних амбасадорів у Београді бучімо висловлювався, що і сам Тіто не дуже знає, з чим прийдуть до нього його московські гості. Вони справді заявили перед цим світом, що їдуть «з щирим серцем і одвертою душею», але власне Тіто, як «блудний син» тієї самої комуністичної родини, знає їх так знаменито, що напевне правильно оцінює вартість їхніх сердець і душ та проголошує ними заяву. Хто знає також психіку і способи думання московських комуністів, той не може мати найменших сумнівів, що, попри всі їхні заперечення, в своїх серцях і душах заховають вони найгіршу образу по всіх тих прикродах і невдахах, що зазнали від свого югославського співпартіяка й вихованця. Появилася вистка, що вже тепер, поки ще розпочалася Београдська конференція, рішено в обох столицях не оприлюднювати ніякого нікчемного комунікату про істоту нарад і їх вислідів, а обмежитися до утерті фразеології про міролюбні цілі та кохнучість співпраці всіх міролюбних народів (між якими «совєтський народ» займає, як відомо, найперше місце!), і що таке відповідлення вже тепер зредоговано! «Направа взаємних між СРСР і Югославією — це дуже широке поняття. Воно може вміщати у скромній нормалізації штикульованих дипломатичних взаємин і торговельному договорі, але також і в повороті «блудного югославського сина» на лоні східної комуністичної родини, включно з призначенням Югославії ролі ножа у спині Заходу, що врятував Югославію від повного банкрутства і далі її фінансує. Тіто клястеться, що цього не буде. Але чи Хрущов, Вулгані, Мікоян і штаб їхніх «дорядників» їдуть з Москвою до Београду, щоб тільки проголосити за банкетом гарні тости і щоб говорити про товариство?

Подібна ситуація і з найближчою зустріччю през. Айзенгауера з Вулганієм та прем'єрами Англії і Франції. Можливо, що відбудеться з кінцем червня, а може з липня чи серпня. Покищо переговори їдуть про місце і тривалість конференції. Але у ще більшій мріці вогоняє сама істота зустрічі: про що саме на ній будуть говорити й до чого можна домовитися. През. Айзенгауер запевняє не лише американський народ, але й весь стривожений війсьним світ, що в його «серці нема угодств». Однак, при всьому довір'ї до нього, острах перед «співсувальними» тенденціями англійського прем'єра Ідена й французького «Фора» і перед податливостю широких мас західних народів на гасла миру змусили старого Аденауера викликати до Бонну всіх своїх дипломатів і приписувати процедуру, що має попередити рекрутацію перших контингентів нової західно-німецької армії. Ще не заохоло чорнило на договорі про прийняття Німеччини до НАТО, а вже всі газети повні міркувань про можливість «нейтралізації» Німеччини. През. Айзенгауер відрізняє поняття нейтральності і безборонності, натякуючи чим на те, що об'єднана Німеччина могла б бути нейтральною, але мусила б мати власну сильну армію. Але Москва власне боїться тієї армії, чи вона в НАТО чи поза ням! Як же в Америка зможе забрати свої війська з Німеччини, коли там не буде іншої сили, що могла б протиставитися совєтському наступові? Знову ж, чого варта об'єднана й обезборонна «суверенна» Німеччина — з безтерміновим перебуванням на її терені чужих військ? Чи в такому разі взагалі може існувати база для порозуміння між Заходом, який боїться совєтського наступу і ставить карту на німецьке військо, і Совєтами, які боїться німецького війська як узаємноточу об'єднання Німеччини та «замірення» не тільки від обезборонної німці, але й від ліквідації американських баз у самій Німеччині та поза нею? Коли ж існують такі засадничі суперечності, то навіщо узагалі робити стільки шуму з отого видивання на «найвищому рівні» й ангажувати тут президента ЗДА? Сидне виправдання такого з'їзду й шуму довкола нього, — бажання доказати світові ще раз, що всі спроби замірення з Москвою — це пуста витрата часу. Але чи не досить було вже таких доказів?

ДЕМОКРАТІЯ В ПРАКТИЦІ

Лондон. — 26 травня виборці цього острова мають вирішити вільним голосуванням, котрій партії доручити владу і долю народу на дальніх п'ять років. Демократичний лад в Англії розвивався протягом довгих століть, і в політичному житті цієї країни виробилися певні правила й традиції, що стали незмінні і звиклі, «самозрозумілі» для кожного. Насамперед, виборча агітація проходить без галасу і крику, без загроз і застрашування. Преса всіх напрямків дає інформації не тільки про домагання своєї партії, але приносить також промови і своїх противників. Ціль цього ясна: преса хоче правдивими інформаціями дати матеріал громадянам для самостійного думання і незалежного рішення. Це — глибоко педагогічний підхід, бо справжня демократія стоїть на сильних, незалежних думаннях людей, які розуміють, чому вони дають свої голоси за ту або іншу партію. А для рішення потрібно знати факти. Політика, що оперує не фактами, а фантазіями й вигадками, стоїть на безпесному ґрунті: обдурений вигадками громадянин втрачає чуття дійсності і може наробити помилок, які шкодять державі і нації.

У попередніх виборах до парламенту в 1951 році головним засобом пропаганди були промови кандидатів на виборах, преса і промови через радіо. Преса величезну роль грає в пропаганді телебачення. В телебаченні виступають головні представники партій: консервативні, ліберальні, соціалістичні. Недавно прем'єр Іден, разом із своїми міністрами поїхав в телебачення, даючи відповіді журналістам на довільні питання. Для непередбачуваних політиків це було б дуже ризиковано річчю, бо не знає, які питання може поставити той чи інший представник преси. Але виробувати парламентаристів вміють вижити й найкращіші ситуації і дати висвітлення на всі питання, не заглядаючи в свої «записки». Отже політик мусить бути також «артистом», щоб подібатися глядачам і своїм тоном і виглядом та мімікою.

Про що говорять кандидати до парламенту своїм виборцям? Коли уявити собі вільні вибори в Україні, то можна думати, що багато промов було б на так звані «ідеологічні» теми: «марксизм», «матеріалізм», «ідеалізм», «націоналізм» і подібне, про що так багато пишеться в нашій еміграційній пресі.

Нічого подібного немає в тутешній виборчій пропаганді. Кандидати ставлять перед виборцями практичні завдання, як у політиці внутрішній, так і в закордонній. Мир проповідують усі партії, але кожна доказує, що саме вона найліпше підготована, щоб мир забезпечити. Доходять до курйозів: наприклад, Партія Праці, щоб притягти симпатії виборців, заявляє, що треба припинити виробування водневих бомб (бомби в Британії дуже «не в моді», бо це й досі тут залишилася руйнівна «пересторихна» бомб Гітлера). На це домагання дотепно відповів у своїй виборчій промові Черчилль: мовляв, бувши голова уряду

Партії Праці Етлі почав виробляти атомові бомби, без відомої парламенту, то йому тепер годилося б виступати проти експериментів з водневими бомбами...

У політиці внутрішній — цікавий факт — соціалістична партія не має ніяких широким планів щодо націоналізації підприємств. Держава, взявши промисловість під свою управу, бере на себе відповідальність за її долю. З цього виростає небезпечна бюрократизація підприємств. Тому, наприклад, кандидат Партії Праці сер Гаррі Шовкорт, той, що судив гітлерівця у Нюрнберзі, завжди підкреслює, що справа не в націоналізації, а в тому, які вигоди від того матимуть робітники. Тому ця «ідеологічна» тема, чи націоналізувати підприємства і в якім розмірі, відступила на задній план у виборчій пропаганді й агітації. Натомість Партія Праці робить наголос на цінах і платнях.

Безперечним успіхом для Партії Праці був виступ її визначних кандидатів — голови Партії д-р Едита Саммерскіллі і був, міністра Гарольда Вільсона в телебаченні 16 травня. Пані Саммерскіллі поділяла глядачам порівняння ціни на харчові продукти за уряду Партії Праці і за влади консервативів. Наприклад, за фунт масла платилися в 1951 році 2 шиллінги і 6 пенсів, а тепер — 3 шиллінги і 8 пенсів. За той самий час ціна маргарину грає в пропаганді телебачення. В телебаченні виступають головні представники партій: консервативні, ліберальні, соціалістичні. Недавно прем'єр Іден, разом із своїми міністрами поїхав в телебачення, даючи відповіді журналістам на довільні питання. Для непередбачуваних політиків це було б дуже ризиковано річчю, бо не знає, які питання може поставити той чи інший представник преси. Але виробувати парламентаристів вміють вижити й найкращіші ситуації і дати висвітлення на всі питання, не заглядаючи в свої «записки». Отже політик мусить бути також «артистом», щоб подібатися глядачам і своїм тоном і виглядом та мімікою.

Гарольд Вільсон зазначив у своїй промові, що за уряду Партії Праці ціни в Британії були найбільш стабільні. За влади консервативів, при падаючих цінах на світовому ринку, в Британії ціни виростили. Попереджаючи закид противників, мовляв, за той час зросли також заробітки в підприємствах Британії, Вільсон відповів: «За це треба дякувати не консервативному уряду, а лише нашим професійним спілкам... Підвищення платень було здобуте в боротьбі з неохочими до того консервативними підприємцями».

Голова Партії Праці знов почала промовляти до глядачів у телебаченні:

«Чи можуть говорити до вас як лікарка?» І розказала, що привело її в ряди Партії Праці: це були недожінжені діти робітників, її пацієнти — сказала вона. «В 1954 р. населення цієї країни Лло менше риби, молока, масла, овру і овоочів, як тоді, коли при владі була Партія Праці».

Виступ д-р Саммерскіллі і Г. Вільсона викликав у Консервативній партії велике замовчання і протести, мовляв, ці слова щодо ціни не були правильні. Навіть появилася твердження, що мовляв, самі діти не хочуть їсти сиру картоплю, вигадку, може й невірну, вигадку більшовиків, як харчів, і чим треба пояснювати зменшення їх споживання...

Політична дуель між партіями йде далі. Ніхто не може певно сказати, хто виграв.

Ярослав Курдюк

ЧИ 407 ТИСЯЧ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ ЗГІНУЛИ ЗАДАРМО?

Якраз десять років тому Німеччина підписала безумовну капітуляцію і втратила свою незалежність. І тепер ті самі альянти, що трикуфували з перемоги над нею, докладають усіх зусиль, щоб свого бывшего ворога, якого розгромивши були доценту, поставити на ноги, підсилити економічно й дати змогу зорганізувати чименіше 500 тисяч найкращого війська. Звучить це трохи парадоксально, але ринів тут не саїтмент, а здоровий політичний розум.

І ось у зв'язку з цим чимало американських публіцистів ставлять такого приблизного роду запити: Чи варто було вести останню світову війну, у якій самі тільки ЗДА втратили 407 тисяч убитими, мали 670 тис. ранених, а понад 16 мільйонів хлопців виведено було з нормального життя, змобілізовано і вдержувано у бойовому поготівлі коштам мільярдів доларів? Підхід до оцінки минулої війни у більшості публіцистів дільний і матеріально-аналітичний.

Не бракує, однак, при цьому й оригінальних підходів у робленні висновків. На окрему увагу заслуговує згадка, як то зараз після вибуху війни між Німеччиною і СРСР, 21 червня 1941 р., один із тодішніх сенаторів, Гаррі Труман, заявив: «На мою думку, буде найкраще, коли західні альянти не встрайватимуть у цю війну, аж поки нацисти й комуністи один одного не пошматують».

Не бачило було, однак, тоді політиків, які приділяли цій пораді Трумана належну увагу, і таким чином, подібно, зрештою, а це було у першій світовій війні, — дали змогу скривавитися Німеччині і Москві аж до смертельних корчів.

У зв'язку з цим наводяться також роду ремінісценції, що коли б, мовляв, Англія не заангажувалася в цю війну, вона залишилася б з переважною силою на морі і в повітрі, а Японія не зажаляла б на таку акцію, як Перл-Гарбор. А що найважливіше, — нажуть публіцисти, — не поставили б були два, ніким не передбачені комуністичні велетні — СРСР і червоний Китай, які намагалися тепер уникати своєю волюю, бо тоді порядок і мир у світі встановлювали б переможці очолювані Америкою. Тоді — кажуть у своїх книжках висновках публіцистів — мир і лад у світі виглядали б інакше, бо його встановлювали б так, що він тривав би якнайдовше і задовольняв би усі народи...

Відомий америкаський журналіст зауважує з цього приводу досить різко: «Як відомо, у світі зобов'язує т, за загальне право повільності. Це слід розуміти так, що добро породжує добро, а зло породжує зло. Ми, американці, допомогли, може й невірно, виграти більшовикам у другій світовій війні. Отже, у логічному висновку, — допомогли перемогти злу. Чому ж тоді дивуватися, що наслідки з того — не квітчасті, а тернові-кільчасті... Але чому ж тоді, після такої трагічної по-

СВЯТО ГРУЗИНСЬКОГО НАРОДУ

(26 травня)

26 травня 1918 року відновлено самостійність Грузії. Московського ярма, що довгими десятиліттями сковувало вільний гірський народ, не стало. Вільним голосуванням грузини вибрали свою владу і свого президента (нині не живе) Ною Жорданія. Новий уряд проводить низку корисних реформ і видає відповідні закони, намагаючись надолужити втрачене за часів російської неволі. Знову відкрито грузинський університет, закритий російською владою, почали діяти середні рідні школи, розпочато переведення глибоких змін у соціальній побудові країни. Привернено свободу слова, преси, релігії та розпочато формування війська.

Відновлення самостійності Грузії відбулося без пролиту крові, завдяки глибокій свідомості народу і його відданості не загложити ще ідеї свободи. Однак, недовго Грузія раділа своєю свободою. Росія знову напала на неї. Сталося це 11 лютого 1921 року і було несподіваною для Грузії, що надто поклядалася на чесність свого північного сусіда, який, як і інші держави, офіційно визнає самостійність Грузії. Во ж це рік перед тим, 7 березня 1920 року, окремим договором Росія стверждала: «Совєтський уряд без-

застережено визнає суверенність Грузинської держави, права грузинського народу і її території». Далі у договорі підкреслено, що червоний уряд «авулює всі права самої держави Росії щодо Грузії».

Заспокоєна цим договором та визнаючи збому європейських держав, молода держава звернула пильну увагу на освіту, її добробут народу, забезпечив своєчасне творення армії своєї сили.

Тож коли Росія знову зламала свої приречення і позрадянському нападу на Грузію, боротьба не могла бути успішною. Після 36 днів завзятого змагання, залита кров'ю Грузія стала знову державою Москви. Сили росіяни у двадцять п'ять разів перевищували грузинську народну гвардію, кавалерію і конієри, які не мали належного озброєння і часто зброю та амуніцію здобували на полі бою.

Почався такий самий божевільний терор, який мав і в Україні. Свідомі громадяни вивожено на вантажних авіах і розстрілювано, побилено багато духовенства, попалено і обезчещено святині, тисячі молоді ув'язнено й вилановано в Сибір.

Але Грузія не заломалася. У підпіллі кувалися нові лави майбутніх борців. У серпні 1924 р. вибухнула всенародне повстання проти Москви. Окупанти зазнали тяжких поразок. Тоді з Росії надіслали великі військові відділи, і повстання було переможено. Ше страшний хайла терору промчав по країні. Саїх офіційно розстріляних було 5,000.

Нині, про тридцять років, терор все ще триває. Сіяті вистки з Грузії говорять про криваві події в минулому році, пов'язані з розкриттям нової протисовєтської змови. Чистка апарату Берлі також лужно відбилася в Грузії. Восени 1954 і навесні 1955 року тисячі молоді насильно вивезено у нетрі Сибіру та Казахстану, а на опустілі землі спроваджувалися з півночі росіяни, які вірну підпору кремлівського комунізму. Тож і русифікація робить тяжкі спустошення в психіці молодого покоління грузинського народу.

Проте, «догню іскра великого» ще тліє в свідомості народу. Є ще, багато там тих, хто був свідком радісного дня Грузії — 26 травня і хто про велику радість свободи розповідає своїм наступникам. У малій гірській країні нуртують течії, що їх не може зліквідувати вже 30 років ГПУ-НКВД-МВД і що ще виллюється новим 26 травня.

Д. Г.

нашої установи визначає її обличчя, а її завдання і праця кріпко зв'язані не лише з життям українських поселенців у ЗДА, але й з ідейним наснаженням цих наших поселенців, для яких справи залишеного рідного краю, чи краю їхніх батьків і діда не байбидують. Тому й дотеперішні праці УККА виказували повне зацікавлення українськими політичними проблемами, як і проблемами українських поселенців у ЗДА. УККА не може рішати про «американські» проблеми, бо для цього є окремі установи. Але УККА може впливати на рішення і цих «американських» проблем і інших проблем саме встановлення українських справ, і в цьому його значення і сила. Тому також УККА мусить мати чітко визначене становище до загальноукраїнських політичних проблем, і може дати велику допомогу в боротьбі українського народу за його національні та державні ідеали.

Конгрес Українців у ЗДА — це вияв волі українського населення у ЗДА, і він має окреслити становище цього населення до українських політичних проблем, як і до проблем самої української громади. І одні й другі проблеми їдуть влітарі з загальноамериканськими проблемами: перші для створення світового миру, другі для створення кращого і щасливішого суспільства у ЗДА. Тому з почуттям гордості відбудемо Конгрес Українців у ЗДА — цієї української установи, яка регулює нашу сердечну відданість для ідеї нашого народу і державної рідної нашої держави, якої ми є повноцінними і вірними громадянами.

(Продовження буде)
ЧИТАЙТЕ «СВОБОДУ»

Михайло Островерха НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

3 похвальних сторінок

1939—1940

(33)

Совєтські гразди починаються...

А черги і мітинги не переводяться. Крамничі все більше пустіють. Уже важко дістати хліба; те саме і з цукром. Молока в місті нема. Селадни приносять до міста молоко, масло, яєця, але лише для знайомих і взаїмну за сім'ї і цукор. А на мітингах не перестають виславляти «гнія трудящого люду», «васелу і соняшну-шасливу крабину совітів» і «доблесну» армію. Дехто з наших не розуміє слова «доблесна» і каже «обласна», а то й «обласна».

Наша кооперація починає жити. «Масло-чоз» мало іво молока і не виробляє масла. Селадни в місті як і про-

дають молоко за гроші, то за одну літру беруть від 70 центів до одного злотого включно. А «Маслочоз» мусить продавати масло по передовній ціні, тобто — 3.20 до 3.40 зл. за кілограм. «Центросоюз» доставляв харчі в першу чергу для совєтської армії. Ревізійний Союз Українських Кооперативів дже підірваний: совєтська влада наказала їм стягати з сіл збіжжя лише за гроші. Селадни ж за гроші не хочуть давати збіжжя; хотять цукру, солі, шукри, нафти, а вони за це даватимуть збіжжя. Совєти кажуть: «Так це ж саботаж? Який же ви маєте авторитет на селі, що ви ним так гордітеся? Селадни не слухають вас!» І так іде в руйну найкраще розвинена на сході

Європи кооперація! І «Дністер» будуть ліквідувати: чого полями не докінчили, докінчують москалі. «Сільський Господар» дістав марку... фашистської установи. «Народна Торгівля» як-так кликає і може втриматися деякий довгий час. Одне тут ясє: наші господарські установи, що були по приватних чужих купцях у нашій Галичині, тепер їдуть на ліквідацію по волі московської влади.

В совєтському краю помічав це одні характеристичне явище. Усі зайняті, зокресні — вчителі! Усі з утоми падають, і то дословно: падають із ніг. Усі від 7-го годині ранку, європейського часу це 5-та ранку, їдуть на службу, а кожного дня після години щоденної праці їдуть, і то обов'язково, на мітинг, щойно по мітингу коло 7-го години ввечера вертаються додому. Всюди помічається метушня, біганина, суматоха, а висновок: безладдя, хаос, небальство, всякі недотягнення — словом: непродуктивно витрачений час. Дивне явище! Вся витрата часу спєрта на крику, на словах. А все на те, щоб людину словами, про-

пагандою зовсім приглушити.

Перед остаточною утечею до моїх приятелів, щоб — нічого ніяк про мою утечу їм не сказавши — пошпачити їх ними, може встановити. Найперше, заходжу до моєї сестри Іванки, щоб це навабистися із мою похресницею Любою, яка, як скільки речуєт із моїх ші, скільки разів там не було. Заходжу й до приятеля Степана і Петруса П., що, хоч і самі зламани ходять і лядуються своїм тілом, вимуть завжди знайти слово розради й поради.

Терплю! Жажливо терплю! Проте, здаю собі справу, що не лише я так терплю. Так терпить і моя рідня, так терпить мої приятелі і знайомі, так терпить село, місто і вся Україна!

Приходить ніч — і спати не можу. Марива-си по голові суються. Холодні поти зливають мене. Одну ніч сплю в одних знайомих, другу в інших, третю ще в інших. Дві ночі спав у порожньому помешканні пп. Богдана Макарюшків, але вони, втішки на Захід, залишили. Одного ранку їду до Міро-

на Коновалця. У нього застаю Петра Сагайдачного. Вони обговорюють справу втечі на Захід. Всі три маємо до себе повне довір'я, яке вже серед наших людей упадає. Мірон ходить по кімнаті і міркує.

— Міроне! Рішайся, бо шкода часу. Ще погода на небі стоїть. Ризикуймо втечею! — кажу.

Мірон слухав, відповіді не давав. Я продовжував далі: — Мій план такий: більшовики обходять роками, 22-гі, жовтневої революції. Службова напруга їх може дещо попустити. Утікаймо на Раву Руську. Якщо нас там утікаймо, то їдемо «купувати масло і сало».

Обидва поглянули на мене, ніхто нічого не сказав. А внутрішній неспокій і непереносимість мене з хати. Я піднісся з крісла і сказав: — Не зволікайте! Мою адресу знайте. Остаетесь! — Виходжу на перші, а я за вами, щоб нам не виходити разом, — прощаючись з мною, сказав отой добряга Петро Сагайдачний.

В суботу й у неділю вчором, 4 і 5 листопада, заходжу

до приятелів. У них у хаті далі той важкий і непроглядний настрій. Зіряться в очі, що цими днями, припус- каю, при відповідній хвилині, так втікаю. Пропоную і їм обом. Не мають відваги пускатися у непереносимість. Прийшов до них і Андрій Палій, наш спільний приятель, із дружиною. Андрій запустив собі борюду. Рішуче наставлений до втечі на Захід. Господар хати наставляє радіо на Лондон, година 9-та ввечера. Наставив нахило. До входних дверей хтось задзвонив. Господина пішла подивитися, господар став коло радіо. Увійшов один знайомий інженер — у ту мить господар включив радіо. Дружній розмова гасне...

Мої речі лішаю по знайомих: картини й портрети мої, що їх мало від моїх приятелів мистців, книжки і цінні аліменти моїх світлив, від 1914 р., вояки і з побуту в Італії, Записки, студії, нотатки з бібліотек і з музеїв Італії і Відня, лішаю у певних руках одного друга.

Щоденно ранком заходжу до кав'ярня літературів. На ру- ки секретаря насина пере-

даю список інвентаря вліті Письменників і Журналістів у Камені Довбуша. Всім, принагідно, якщо про це питається хто небудь мене, кажу, що й не думаю утікати. А в душі це більше наполягає «хтось» на мене: втікай! І я вже готовий до втечі — але ж самому втікати не маю відваги.

У вівторок, 7 листопада, увечері ще раз заходжу до о. Писафата Скрутуса ЧСВВ. Він одягнений по-цивільному, на голові в нього картуз. Зовсім скидається на когось слюсаря. Ідемо в місто. В місті нечуваній наповні, переважно один знайомий інженер — у ту мить господар включив радіо. Дружній розмова гасне...

— Я б тебе був ніколи не пізнав, якщо ти мене не зупинив! Ти ж класичний пролетар! — спокійно привітає нас цими словами, звернені до о. Писафата, цей справді святий муж.

(Продовження буде)

(3)

.....

● HELP WANTED—FEMALE ●

Досвідчені
ОПЕРЕНТОРКИ МАШИН ДО ШИТТЯ.
Голоситись
KENILWORTH TOGS
60 Spruce Street
Paterson, N. J.

● ПРАЦЯ ●
HELP WANTED—MALE
ДОСВІДЧЕНИЙ КУХАР.
Мусить бути присяжним в праці і на вигляд. Поспіши в праці.
Голоситись ввечері 6 P.M.
PHIL'S LUNCHEONETTE
14-02 — 127th St., College Point
Phone FL 9-9684

ИНЖЕНЕР — "Stationary"
потрібний латентний механік і
"refrigeration" також дозвол
на "Oil Burner".
стала праця, 40 год на тиждень.
NATIONAL BISCUIT CO.
85 — 10th Ave. (15th St.) N.Y.C.
Tel. CH 3-8000, Ext. 450
Mr. Lowry

АВТОМЕХАНІКИ
Jersey City's Largest Chevy
Dealer.
з найкращими можд. обслугову
потребує 2 автомеханіків, з до
свідом до Chevrolet. Ідеальні у
мовини праці, багато користей.
Телеф. JO 3-8000, ask for
ANDY DEL NEGRO

● AUTO ●
1953 FORD STATION WAGON
R. H. Fordmont — Everything
\$1,595
Весь завадзку.
185 інших від 1955 року назад.
BARREL AUTO SALES
499 N. Broad St., Elizabeth, N.J.
ELizabeth 3-9826
Відкрито ввечері.

Р. КИЛІНГ
ОТ ТАК КАЗКИ!
Лише 75 центів
копії книжечки, що захо
пить своїм змістом і потя
гальним зовнішнім виглядом
Вашу дитину.
Поспішіть замовити в
"СВОБОДА"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

Увага! Дженрі Сіті, Н. Дж. Увага!
Запрошуємо Українське Громадянство відвідати
НОВУ КРАМНИЦЮ
М'ЯСНИХ ДОМАШНІХ ВИРОБІВ
при 107 MONTICELLO AVE., JERSEY CITY, N. J.
На складі:
ПЕРШОКІСНЕ М'ЯСИВО, КРАПОВІ КОВБАСИ,
КРАКІВСЬКІ, САЛІЩЕВІ ТА ВСІ ІНШІ М'ЯСНІ
ВИРОБИ.
Крамниця відкрита щоденно
• від год. 8-01 ранку до 8-01 вечора. •

СЛІДКУЙТЕ ЗА ПРАВИЛЬНОЮ ВІДПОВІДдю
В ОГОЛОШЕННІ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ
В ЦІЙ ГАЗЕТІ.

KNOW THE TRIDENT
Savings & Loan Assn.

Коли Ви будете складати Ваші ощадності регулярно в TRIDENT SAVINGS & LOAN ASS'N, тоді між Вами і Вашим фінансовим забезпеченням не буде ніякого великого розмежування. Краще вже тепер починайте реалізувати свій ощадний план.

Останнього тижня було питання: Скільки років в світову війну ходив до школи Бенджамін Франклін? Відповідь: Два роки в віці від 8-10 р. життя.

TRIDENT
SAVINGS & LOAN Association
1935 W. 51st STREET • GROVENELL 6-7822 •
CHICAGO, ILL.

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ ПЛАТІВКИ
Заходять або пишуть по українській в другі
платівки. Вислаємо платівки по цілому
світі. Пишіть щодня по українській каталог
платівок.
FOREIGN RECORD EXCHANGE
2219 West Chicago Avenue Chicago 22, Ill. U.S.A.

Хроніка українського життя

ПЕРЕКЛАД "СИНІВ ЗЕМЛІ"
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Кол. федеральний посол Михайло Лучкович почав працювати над перекладом на англійську мову великої повісті з українського життя в Канаді Іллі Кіріка п. з. "Сині землі", що вийшла друком в Едмонтоні в рр. 1939-45. М. Лучкович упорався вже з першим томом, який у його перекладі вийшов приблизно втрьох коротший. Перекладач завершив свою роботу в кількох найближчих місяцях. Тоді "Сині землі" І. Кіріка, видані в англійській мові, виконують напевно добру службу, інформуючи в легкій формі англо-мовних читачів про українських поселенців у Канаді, зокрема ж про їхню велику працю та їх осягні, як теж про їхні заслуги для розбудови й поступу всього життя в західній, хліборобській провінції Канади.

ОГРАБЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КРЕДИТІВКИ

Торонто. — Вчорашній вранці невідомі злодії зломалися до будинку українського Епархіального Дому при 278 Бейтс-стріт у Торонто та ограбили кредитову спілку, що тут приміщується. Вони виволокли огнестріляльну касу з димовими розбійніми і забрали коло 10 і пів тисяч доларів у готівці та 5,700 дол. у банках і чеках. Кредитівка заасекурована від крадіжки, так що ні членів, ні вона не понесуть ніякої шкоди.

ДОПОВІДЬ Т. ОСМАЧКИ ПРО "ЛАНКУ"

Торонто. — Вчорашній, 6-го травня, заходило міське Літературно-Мистецьке Клубу, в будинку т-ва Український Народний Дім виступив відомий український письменник Тодось Осмачка з доповіддю на тему: "Мі мої товариші". В доповіді, що тривала три години, розповів Т. Осмачка про міське літературне об'єднання в 20 рр., що назвало себе "Ланка". В склад цього об'єднання входили такі письменники-поети, як: Марусь Галич, Григорій Косицький, Борис Антонович, Давидович, Олександр Вільський, Валерій Підмогильний та Тодось Осмачка.

ЦЬОГОРІЧНА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ В ОКОЛИЦІ ВІННІПЕГУ

Щоб закріпити дружні зв'язки між пластовою молоддю різних пластових Осередків, побачити частину "української Канади" і виконати постанову 2-го Пластового З'їзду про загальну зустріч, Крайова Пластова Старшина рішила відбутися влітку в р. в околиці Вінніпегу Пластову Зустріч з пластовими таборами. Господарем Зустрічі буде Пластова Станція у Вінніпегу. Зустріч відбуватиметься під гаслом "Київ — столиця України".

АДВ. ІВАН ЯРЕМКО ЗНОВУ КАНДИДАТ

Торонто. — 9-го червня відбудуться вибори в Онтаріо до провінційної легіслатури. В цьому місті поки що оголошений тільки один кандидат українського походження — адвокат Іван Яремко. Адв. Ів. Яремко, народжений 1918 р. у Веланді, Онт., є провінційним послом легіслатури від 1951 року, з торонтоюської округи Бейлвуд. Він переміг у цій округі онтарійського ком. провідника А. А. Мек Лавда, що був послом дев'ять років. Посол Яремко дуже активний у легіслатурі і не опус-

Індекс коштів прожитку трохи зменшився

Вашингтон. — Статистичне Бюро в департаменті праці повідомляє, що індекс консумційних товарів в місяці квітні зменшився на одну десятину відсотка і становить 114.2 відсотка в порівнянні з цінами в роках 1947-1949. Це перша зміна індексу коштів прожитку від грудня 1954 року, від коли цей індекс порівняно вносив 114.3 відсотка. Теперішній індекс в висоті 114.2 відсотка с на 0.3 відсотка менший в порівнянні з квітнем минулого року, і на 12.2 відсотка більший від червня 1950 року, коли почалася війна в Кореї. На це маленьке зменшення ціни коштів

Головою чехословацьких профспілок — Зупка, доля Теслі невідома

Відень. — Дотеперішній секретар голови "Чехословацького революційного конгресу професійних спілок" Франтішек Зупка став головою цього конгресу. Водночас зник цілком з політичного об'єрті і не взяв навіть участі в нарадах конгресу

Частина дітей не хоче щепитися проти поліо

Нью Йорк, Н. Я. — Комісар здоров'я в місті Нью Йорку д-р Льюїс Баумгартер заявив, що частина дітей в цьому місті не хоче щепитися проти недуги поліо. Першого дня, коли почалося масове щеплення в цьому місті, нащепилися тільки 71,5 відсотка, другого дня 69 відсотків, а в понеділок, 23 травня тільки 66,2 відсотка дітей. Це сталося, каже комісар здоров'я, "внаслідок припинення продажу вакцин та браку урядового повідомлення в цій справі". Комісар ще раз заявив, що нема найменшого сумніву в безпечності для здоров'я вакцин д-ра Солка, яку випродукувала фірма "Парк енд Дейвіс", і якою

● MISCELLANEOUS ●

ОГОРОЖИ
Гальванізовані ланцюги, з зварювальним гвинтом, зварювальний апарат, прикраси, виготовлені в Нью-Йорку, вилучили в місті Нью-Йорку. Вилучили в місті Нью-Йорку. Вилучили в місті Нью-Йорку.

КУРЯЧА ФАРМА — 6 кім дим, ланцюги, олів. парові опрієвані, кришки, 5 вел. куриних на 6,000 курят з пов. влаштування, виготовлені в шт. Північ. 582, \$30,000.

C. S. ADAMS, Realtor
218 Belmont Ave., Haledon, N. J.
Paterson 2, Phone ARmore 4-5810
Member of Multiple Listing Service

357 АКР. різн. фарм. пов. вид. на 5,000 курей, 35 шт. худоби, 58 акр. пр. озеро, нов. дим. \$45,000.

ВІЛАНТОВАНА 370 акр. молоч. фарм. збірник на воду, косарка, 2 трактори і 70 шт. худоби. Молоч. чек остан. місяця \$2,000. \$58,000 за все. Main Rd. Srv. Sta., Incl. inv. \$10,000. Little General Store incl. inv. \$13,850. 90 acre farm, main road \$6,000. W. W. BATES AGENCY, SIDNEY, NEW YORK

КУРЯЧА ФАРМА, на 4,000 кур.; модер. 8-кім. дим; автоматичний вилуч. 24 акр.; фронтом до 2-го гайвель, прил. 25 пачок я-сць на тиждень; около \$10,000 завадзку. — Flemington, New Jersey 671R5.

490-АКР. фарм. модер. колон. дим; олів. гар. водоопрієвані; 3 велік. стайні і саяло; біж. потік, 58 шт. худоби, 2 трактори, все модер. фарм. влаштування. Річн. прихл. \$12,500.

E. C. Scharenberg, Realtor
1422 Stanford St. Schenectady NY

96-АКР. ФАРМА. Росолос, Ра. Ідеал. на літнисько, полювання. 8-кім. дим, автомат. опрієвані на гар. воду, все модер. влаштування, мур. дим з коминком, 3 удеб. кабінети, шоп, стайня, гараж, все в доск. стані. \$20,000. Телеф. невід. 1 понед. Pennsylvania, Newfoudland 2133, в інш. дим: New Jersey, DI 2-8184.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в "СВОБОДІ"

НЕЗАСТУПНИМА
Історична повість для молоді з часів українського лицарства

СИН УКРАЇНИ
з Ілюстраціями та малюнок. Ціна \$2.95.

Замовляти:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ДО ВІНАНМУ
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

● REAL ESTATE ●

Великий вибір таверн, домів, з удеб. кімнатами, апартам. домів, 2-родинних, гаражів, газол. стайні і різних "commercial" бізнесів. Голоситесь до нас по добрі купів.

THE SEIGEL AGENCY
314 Pacific Ave., Jersey City, N. J.
Tel. DELaware 3-3246

BETHPAGE, LI.
7-кім. ранча, 3 спальні, гараж, 90x100 нирк. положення, 2 ланцюжки, коминком, 20 ft. стелі, килими, зеркала, заб. залі, вен. заслонки, олів. пар. опрієвані, мот. сляж. рури, комфорт. Завадзку щоб оцінити. \$17,850.
Телеф.: LE 9-1028

Prince Bay — Staten Island
291 Woodvale Ave., 5 кімнат, 2 акри землі. Велика стайня, літнє бонгало. Влаштування курячої фарми. Справжнє купів.
\$12,000.
Телеф. власника EL 1-9711

● FARMS FOR SALE ●

БАЖАЄТЕ МАТИ ФАРМУ?
Пишіть по-українськи за безплатними описами (в укр. мові) і зніманнями фарм.

VIC'S FARM AGENCY,
113 W. Division Street,
Neillsville, Wisconsin.

НА ПРОДАЖ 100-акр. ФАРМА
30 акр. неуправ. землі і 70 акр. управної, куринки, вигрівальні курят, стайні, трактори, овоч. дерев, модер. 7-кім. дим, 2 ланцюжки, гар і холодна вода, центр. опрієвані, 3 мейблии або без. Ціна на скорій продаж — власник вижджає.

OTTO MEYER, R.F.D. 1, Box 395
Stafford Springs, Conn.

320 АКР. МОЛОЧНА ФАРМА
45 шт. худоби і все влаштування, при добрій дорозі. Помір. ціна. Продається з уваги на старий вік власника.

KARL DEMMEL
Andes, N. Y.

КУРЯЧА ФАРМА — 6 кім дим, ланцюжки, олів. парові опрієвані, кришки, 5 вел. куриних на 6,000 курят з пов. влаштування, виготовлені в шт. Північ. 582, \$30,000.

C. S. ADAMS, Realtor
218 Belmont Ave., Haledon, N. J.
Paterson 2, Phone ARmore 4-5810
Member of Multiple Listing Service

357 АКР. різн. фарм. пов. вид. на 5,000 курей, 35 шт. худоби, 58 акр. пр. озеро, нов. дим. \$45,000.

ВІЛАНТОВАНА 370 акр. молоч. фарм. збірник на воду, косарка, 2 трактори і 70 шт. худоби. Молоч. чек остан. місяця \$2,000. \$58,000 за все. Main Rd. Srv. Sta., Incl. inv. \$10,000. Little General Store incl. inv. \$13,850. 90 acre farm, main road \$6,000. W. W. BATES AGENCY, SIDNEY, NEW YORK

КУРЯЧА ФАРМА, на 4,000 кур.; модер. 8-кім. дим; автоматичний вилуч. 24 акр.; фронтом до 2-го гайвель, прил. 25 пачок я-сць на тиждень; около \$10,000 завадзку. — Flemington, New Jersey 671R5.

490-АКР. фарм. модер. колон. дим; олів. гар. водоопрієвані; 3 велік. стайні і саяло; біж. потік, 58 шт. худоби, 2 трактори, все модер. фарм. влаштування. Річн. прихл. \$12,500.

E. C. Scharenberg, Realtor
1422 Stanford St. Schenectady NY

96-АКР. ФАРМА. Росолос, Ра. Ідеал. на літнисько, полювання. 8-кім. дим, автомат. опрієвані на гар. воду, все модер. влаштування, мур. дим з коминком, 3 удеб. кабінети, шоп, стайня, гараж, все в доск. стані. \$20,000. Телеф. невід. 1 понед. Pennsylvania, Newfoudland 2133, в інш. дим: New Jersey, DI 2-8184.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в "СВОБОДІ"

НЕЗАСТУПНИМА
Історична повість для молоді з часів українського лицарства

СИН УКРАЇНИ
з Ілюстраціями та малюнок. Ціна \$2.95.

Замовляти:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ДО ВІНАНМУ
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Fordham-ботанічного городу і сабевно "D" удеблювані: покій та покій-кухня-лазничка у дворинному домі.
Tel.: SEDgwick 3-2214

DO VINANMU
близько Ford